

Svar på medborgarförslag om passiv
penninginsamling

25

2021KS634

Kommunstyrelsen

Datum
2022-02-11

Diarienummer
2021KS634 009

Svar på medborgarförslag om passiv penninginsamling

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avslår medborgarförslaget.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige remitterade den 9 december 2021 § 231 medborgarförslag om passiv penninginsamling till kommunstyrelsen och uppdrog åt kommunstyrelsen att besluta i ärendet. I medborgarförslaget föreslås att passiv insamling av pengar (tiggeri) ska förbjudas i anslutning till samtliga affärer i Mölnlycke centrum, Mölnlycke terminalen och i Landvetter centrum samt Landvetter resecentrum. För att förbjuda passiv penninginsamling föreslås en ändring i kommunens allmänna ordningsföreskrifter.

Enligt rättspraxis är det tillåtet för kommuner att i de lokala ordningsföreskrifterna införa förbud mot passiv insamling av pengar (tiggeri) inom geografiskt begränsade områden. Detta om syftet med införandet är att komma till rätta med vad som kan uppfattas som en störning av den allmänna ordningen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 11 februari 2022
- Medborgarförslag

Ärendet

Kommunfullmäktige remitterade den 9 december 2021 § 231 medborgarförslag om passiv penninginsamling till kommunstyrelsen och uppdrog åt kommunstyrelsen att besluta i ärendet. I medborgarförslaget föreslås att passiv insamling av pengar (tiggeri) ska förbjudas i anslutning till samtliga affärer i Mölnlycke centrum, Mölnlycke terminalen och i Landvetter centrum samt Landvetter resecentrum. För att förbjuda passiv penninginsamling föreslås en ändring i kommunens allmänna ordningsföreskrifter.

Lokala ordningsföreskrifter

Ordningsslagen (1993:1617) syftar till att trygga ordningen och säkerheten på offentliga platser. Med offentlig plats avses bland annat gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats. Enligt 3 kap. 8 § ordningsslagen får kommuner meddela ytterligare lokala föreskrifter för kommunen eller del av kommunen.

Ordningsslagens utformning har som syfte att ge kommuner nödvändig flexibilitet för att utforma ordningsföreskrifter som tar hänsyn till lokala förhållanden. Så länge föreskrifterna har som syfte att upprätthålla den allmänna ordningen, är tillräckligt tydligt utformade, kommer inte i konflikt med föreskrifter av högre valör, gäller ämnen som måste regleras enligt lag eller är allt för långtgående har kommuner själva rätt att avgöra vad föreskrifterna ska gälla. Att de lokala ordningsföreskrifterna inte får vara för långtgående innebär att de inte får lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet. Detta innebär att föreskrifter inte får vara för långtgående avseende geografiskt tillämpningsområde, tidsmässig giltighet och sakligt innehåll. Lokala ordningsföreskrifter måste därför begränsas till de områden där störningen faktiskt utgör eller kan antas utgöra ett problem. För att kommuner inte ska införa ordningsföreskrifter som bryter mot dessa krav ska föreskrifterna enligt 3 kap. 13 § ordningsslagen anmälas till länsstyrelsen som ska upphäva de föreskrifter som bryter mot kraven.

2017 beslutade Vellinge kommun att införa ett förbud mot passiv insamling av pengar (tiggeri) inom fem geografiskt avgränsade områden i kommunens lokala ordningsföreskrifter. Beslutet upphävdes av länsstyrelsen som menade att föreskriften stred mot en grundläggande förutsättning, nämligen att föreskriften ska behövas för att upprätthålla den allmänna ordningen. Vellinge kommun överklagade beslutet till högsta instans, Högsta förvaltningsdomstolen som biföll kommunens överklagan (mål nr 2149–18).

Enligt Högsta förvaltningsdomstolen räcker det att kommunens syfte med föreskrifterna är att komma till rätta med problem eller förebygga störningar i det offentliga rummet. Därav behöver kommunen inte bevisa att något har kommit att utgöra en störning av viss omfattning för att reglera företeelsen via lokala ordningsföreskrifter.

Efter Vellinge kommun har några fler kommuner valt att införa förbud mot passiv penninginsamling eller krav på tillstånd för penninginsamling. I mars 2021 hade 14 kommuner förbud mot passiv penninginsamling eller krav på tillstånd.

Kommunfullmäktiges tidigare beslut gällande införande av tiggeriförbud

Kommunfullmäktige avsåg den 19 september 2019 § 126 en motion gällande införandet av ett begränsat förbud mot passiv insamling av pengar (tiggeri). I motionen föreslogs att förbud mot passiv insamling av pengar skulle införas på sex olika områden i kommunens lokala ordningsföreskrifter.

Ekonomiska konsekvenser

Härryda kommun har inga kostnader kopplade till passiv insamling av pengar. Att förbjuda tiggeriet inom Mölnlycke och Landvetter centrum skulle eventuellt kunna innebära att tiggeriet fortsätter att uppstå i andra delar av kommunen. En ändring av de lokala ordningsföreskrifterna med påföljande beivrande av överträdelse skulle innebära att resurser behöver avsättas för detta arbete.

Förvaltningens bedömning

Utifrån lagstiftningen och praxis finns det möjlighet att införa ett lokalt tiggeriförbud i de lokala ordningsföreskrifterna för att upprätthålla den allmänna ordningen, däremot måste syftet och avgränsningsområdet formuleras tydligt.

Härryda kommun har inga kostnader kopplade till passiv insamling av pengar och har inte heller fått indikationer om att det skulle störa den allmänna ordningen eller säkerheten i och kring de aktuella platserna.

Anders Ohlsson
Samhällsbyggnadschef

Fredrik Wejrot
Trafikchef

Lämna ett medborgarförslag

✓ 1. Inlämnat av

Inlämnat av	
Personnummer	
För- och efternamn	
REINE LINDQVIST	
Adress	
	Postnummer och ort 4
Telefon	
	E-postadress
Mobiltelefon	
Notifieringar	
E-post	

✓ 2. Ditt förslag

Rubrik på ditt förslag
PASSIV PENNINGINSAMLING (TIGGERI)

Beskriv förslaget
Allmänt: Ordningslagen (1993:617) kan kompletteras med lokala ordningsföreskrifter. Kommuner har fått stor frihet att bestämma vilka lokala ordningsföreskrifter som behövs i kommunen. Syftet med att ge kommunerna dessa befogenheter är att ge kommunerna nödvändig flexibilitet samt för att möjliggöra anpassning av föreskrifterna utifrån samhällsutvecklingen. Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har tidigare i Vellinge kommuns ärende om tiggeriförbud (mål nr 2149 - 18) fastställt att det inte finns något stöd i ordninglagen att kräva att kommunen måste visa att det förekommit ordningsstörningar, för att införa föreskrifter om förbud mot tiggeri. I Vellinges fall har kommunen avgränsat området till vissa särskilt angivna platser. HFD anser att det saknas anledning att ifrågasätta kommunens bedömning på den punkten. Se: https://www.domstol.se/globalassets/filer/domstol/hogstaforvaltningsdomstolen/avgoranden-2008-2018/2018/hfd-2018-ref.-75.pdf Passiv penninginsamling Ordningsföreskrifter får meddelas om de behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på en offentlig plats. Penninginsamling i form av tiggeri faller inom det tillståndspliktiga området om verksamheten utgör ett hinder för utnyttjande av den offentliga platsen. Högsta förvaltningsdomstolen har också anfört att föreskrifter om passiv penninginsamling (tiggeri) har stöd i ordninglagen och det får genom den domen anses klarlagt vad som avses med passiv penninginsamling. Bakgrund: Sverigedemokraterna (SD) lämnade 2018 in ett förslag om tiggeriförbud för delar av Härryda kommun. Detta röstades senare slutligen ner av Kommunfullmäktige 19 September 2019. Moderatern röstade dessutom emot partiets linje på riksplån. Kommunstyrelsens motivation var att tiggeriet innebär inte några kostnader för kommunen.

Jag beklagar detta beslut och jag har därför lagt fram ett omarbetat förslag. Det skiljer sig i formulering, motivering samt vilka berörda områden som ska innefattas initialt.

Man kan konstatera att tiggeri förekommer vid i huvudsak livsmedelshandeln i centrala Härryda och Landvetter. De områden som idag är de tre utsatta platserna är Hemköp Mölnlycke, Coop Mölnlycke och ICA Kvantum Landvetter. Jag förespråkar att dessa områden innefattas av ett förbud. Det är troligt att vid ett förbud vid dessa platser så kommer verksamheten förflyttas något och jag vill därför förebygga genoma att också täcka in området kring Systembolaget Mölnlycke, den nya planerade livsmedelsbutiken Willys i centrala Mölnlycke samt de två stora bussterminalerna Mölnlycketerminalen och Landvetter Resecentrum.

Tiggeri är ovärdigt för alla inblandade och bidrar till att låsa fast människor i ett bidragsberoende som inte är en lösning på de rumänska och bulgariska romernas utanförskap utan tvärtom permanentar det.

Tiggeriet skapar avhumaniserande attityder hos stora delar av befolkningen.

Svenska folket vill ha ett tiggeriförbud. Sex av tio är för. Enbart två av tio är emot.

Yrkestiggande är ingen mänsklig rättighet. Det är ett missförstånd att det skulle vara någon slags liberal rättighet att försörja sig på gatutiggeri. Gator och torg tillhör det gemensamma utrymmet och det är redan i dag reglerat med tillståndsplikt.

Det är ofta så att tiggeri är förknippat med brottslighet. Det är naivt att tro att människor som tigger inte blir utnyttjade. Jag vill inte stödja människohandel och utnyttjande av utsatta människor.

Man kan inte förbjuda fattigdom, men däremot kan man förhindra kriminella att utnyttja människor som hamnat i fattigdom. Ju mer tiggeriet försvaras och pengar ges till tiggare, desto fler människohandlare ser sin chans att göra stora förtjänster genom kriminell verksamhet i Sverige.

Det är numera ett välkänt faktum att kriminella nätverk transporterar människor främst från Rumänien och Bulgarien till Sverige.

Inte helt sällan är det romer, som lever i utkanten av samhället i sina hemländer. Vi kan inte med säkerhet veta om de tiggare som utövar tiggeriet i Härryda, är en del av ett kriminellt nätverk, men risken att de är det är tillräcklig för att vi i Härryda inte kan tillåta detta. Det har visat sig att även de som säger att de har åkt till Sverige på eget bevåg, säger så på grund av order från de som har tagit hit dem och rädslan för repressalier om de säger sanningen.

Detta tiggeri innebär också i många fall föroreningar och skadegörelse av lekplatser, skogsområden, parker och privat mark.

Trafikfarliga fordon körs på våra vägar och otjänliga fordon dumpas på privata tomter, parkeringsplatser med mera.

Att passivt sitta ner på ofta ohygieniska och smutsiga trottoarer kan beskrivas som en människovärdig miljö.

Många väljer att blunda för problemet. Förslaget mot tiggeri är ibland benämnd som "unken människosyn". Att blunda för problemet tycker jag är en unken människosyn.

Erfarenheter från flera kommuner visar på att tiggeriet helt eller till stor del försvunnit i samband med förbudet. I exempelvis Lidingö kommun har tiggarna lämnat helt efter att det lokala förbudet trädde i kraft 2020. Inte en enda gång har polisen varit tvungen att bötfälla en person som brutit mot ordningsföreskrifterna i kommunen.

Det finns inget i tiggeriet som är essentiellt för någon etnisk grupp i samhället.

Tiggeriet som fenomen är för de utsatta grupperna, förmodligen en större bidragande faktor till diskriminering och utanförskap än vad ett förbud skulle vara.

Argument har förts fram att detta är en fråga för riksplanet: om kommunerna har verktyg för att enkelt stoppa detta så borde detta vara vår plikt att genomföra.

Enligt tidigare prejudikat från Länsstyrelsens kan man komma åt detta problem genom ett förbud införs i kommunens lokala ordningsföreskrifter.

Förslag:

Jag föreslår därför:

att Passiv insamling av pengar (tiggeri) ej får ske på områdena i anslutning till Hemköp Mölnlycke, Coop Mölnlycke och ICA Kvantum Landvetter, Systembolaget Mölnlycke, den nya planerade livsmedelsbutiken Willys i centrala Mölnlycke samt Mölnlycketerminalen och Landvetter Resecentrum (se bilaga 1).

Förslag till ändring i Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Härryda kommun

Gällande föreskrift

12 § Polismyndighetens tillstånd krävs för insamling av pengar i bössor eller liknande, om insamlingen inte utgör led i en tillståndspliktig allmän sammankomst eller offentlig tillställning.

När insamlingen skall ske i samband med framförande av gatumusik krävs inte tillstånd.

Nytt tillägg:

Passiv penninginsamling (tiggeri) får ej ske inom de områden som framgår enligt karta, bilaga 1.

Definition "passiv penninginsamling"

Passiv penninginsamling är likställt med tiggeri och har en gränsdragning mot sådan insamling som sker till förmån för en hjälporganisation.

Bifogat material

Här kan du bifoga filer som komplement till ditt förslag. Det kan till exempel vara bilder, ritningar eller dylikt.

Medborgarförslag 1 PASSIV PENNINGINSAMLING (TIGGERI).pdf (1,89 MB)

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

Medborgarförslag till Härryda kommun angående:

PASSIV PENNINGINSAMLING (TIGGERI)

Allmänt:

Ordningsslagen (1993:617) kan kompletteras med lokala ordningsföreskrifter. Kommuner har fått stor frihet att bestämma vilka lokala ordningsföreskrifter som behövs i kommunen. Syftet med att ge kommunerna dessa befogenheter är att ge kommunerna nödvändig flexibilitet samt för att möjliggöra anpassning av föreskrifterna utifrån samhällsutvecklingen.

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har tidigare i Vellinge kommuns ärende om tiggeriförbud (mål nr 2149 - 18) fastställt att det inte finns något stöd i ordningsslagen att kräva att kommunen måste visa att det förekommit ordningsstörningar, för att införa föreskrifter om förbud mot tiggeri. I Vellinges fall har kommunen avgränsat området till vissa särskilt angivna platser. HFD anser att det saknas anledning att ifrågasätta kommunens bedömning på den punkten.

Se:

<https://www.domstol.se/globalassets/filer/domstol/hogstaforvaltningsdomstolen/avgoranden-2008-2018/2018/hfd-2018-ref.-75.pdf>

Passiv penninginsamling

Ordningsföreskrifter får meddelas om de behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på en offentlig plats. Penninginsamling i form av tiggeri faller inom det tillståndspliktiga området om verksamheten utgör ett hinder för utnyttjande av den offentliga platsen. Högsta förvaltningsdomstolen har också anfört att föreskrifter om passiv penninginsamling (tiggeri) har stöd i ordningsslagen och det får genom den domen anses klarlagt vad som avses med passiv penninginsamling.

Bakgrund:

Sverigedemokraterna (SD) lämnade 2018 in ett förslag om tiggeriförbud för delar av Härryda kommun. Detta röstades senare slutligen ner av Kommunfullmäktige 19 September 2019. Moderatern röstade dessutom emot partiets linje på riksplan. Kommunstyrelsens motivation var att "tiggeriet innebär inte några kostnader för kommunen".

Jag beklagar detta beslut och jag har därför lagt fram ett omarbetat förslag. Det skiljer sig i formulering, motivering samt vilka berörda områden som ska innefattas initialt.

Man kan konstatera att tiggeri förekommer vid i huvudsak livsmedelshandeln i centrala Härryda och Landvetter. De områden som idag är de tre utsatta platserna är Hemköp Mölnlycke, Coop Mölnlycke och ICA Kvantum Landvetter. Jag förespråkar att dessa områden innefattas av ett förbud. Det är troligt att vid ett förbud vid dessa platser så kommer verksamheten förflyttas något och jag vill därför förebygga genoma att också täcka in området kring Systembolaget Mölnlycke, den nya planerade livsmedelsbutiken Lidl i centrala Mölnlycke samt de två stora bussterminalerna Mölnlycketerminalen och Landvetter Resecentrum.

- Tiggeri är ovärdigt för alla inblandade och bidrar till att låsa fast människor i ett bidragsberoende som inte är en lösning på de rumänska och bulgariska romernas utanförskap utan tvärtom permanentar det.
- Tiggeriet skapar avhumaniserande attityder hos stora delar av befolkningen.
- Svenska folket vill ha ett tiggeriförbud. Sex av tio är för. Enbart två av tio är emot.
- Yrkestiggande är ingen mänsklig rättighet. Det är ett missförstånd att det skulle vara någon slags liberal rättighet att försörja sig på gatutiggeri. Gator och torg tillhör det gemensamma utrymmet och det är redan i dag reglerat med tillståndsplikt.
- Det är ofta så att tiggeri är förknippat med brottslighet. Det är naivt att tro att människor som tigger inte blir utnyttjade. Jag vill inte stödja människohandel och utnyttjande av utsatta människor.
- Man kan inte förbjuda fattigdom, men däremot kan man förhindra kriminella att utnyttja människor som hamnat i fattigdom. Ju mer tiggeriet försvaras och pengar ges till tiggare, desto fler människohandlare ser sin chans att göra stora förtjänster genom kriminell verksamhet i Sverige.
- Det är numera ett välkänt faktum att kriminella nätverk transporterar människor främst från Rumänien och Bulgarien till Sverige. Inte helt sällan är det romer, som lever i utkanten av samhället i sina hemländer. Vi kan inte med säkerhet veta om de tiggare som utövar tiggeriet i Härryda, är en del av ett kriminellt nätverk, men risken att de är det är tillräcklig för att vi i Härryda inte kan tillåta detta. Det har visat sig att även de som säger att de har åkt till Sverige på eget bevåg, säger så på grund av order från de som har tagit hit dem och rädslan för repressalier om de säger sanningen.
- Detta tiggeri innebär också i många fall föroreningar och skadegörelse av lekplatser, skogsområden, parker och privat mark. Trafikfarliga fordon körs på våra vägar och otjänliga fordon dumpas på privata tomter, parkeringsplatser med mera.
- Att passivt sitta ner på ofta ohygieniska och smutsiga trottoarer kan beskrivas som en människovärdig miljö.
- Många väljer att blunda för problemet. Förslaget mot tiggeri är ibland benämnd som "unken människosyn". Att blunda för problemet tycker jag är en unken människosyn.
- Erfarenheter från flera kommuner visar på att tiggeriet helt eller till stor del försvunnit i samband med förbudet. I exempelvis Lidingö kommun har tiggarna lämnat helt efter att det lokala förbudet trädde i kraft 2020. Inte en enda gång har polisen varit tvungen att bötfälla en person som brutit mot ordningsföreskrifterna i kommunen.
- Det finns inget i tiggeriet som är essentiellt för någon etnisk grupp i samhället.
- Tiggeriet som fenomen är för de utsatta grupperna, förmodligen en större bidragande faktor till diskriminering och utanförskap än vad ett förbud skulle vara.
- Argument har förts fram att detta är en fråga för riksplanet: om kommunerna har verktyg för att enkelt stoppa detta så borde detta vara vår plikt att genomföra.

Enligt tidigare prejudikat från Länsstyrelsens kan man komma åt detta problem genom ett förbud införs i kommunens lokala ordningsföreskrifter.

Förslag:

Jag föreslår därför:

- att Passiv insamling av pengar (tiggeri) ej får ske på områdena i anslutning till Hemköp Mölnlycke, Coop Mölnlycke och ICA Kvantum Landvetter, Systembolaget Mölnlycke, den nya planerade livsmedelsbutiken Lidl centrala Mölnlycke samt Mölnlycketerminalen och Landvetter Resecentrum (se bilaga 1).

Förslag till ändring i "Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Härryda kommun"

Gällande föreskrift

12 § Polismyndighetens tillstånd krävs för insamling av pengar i bössor eller liknande, om insamlingen inte utgör led i en tillståndspliktig allmän sammankomst eller offentlig tillställning.

När insamlingen skall ske i samband med framförande av gatumusik krävs inte tillstånd.

Nytt tillägg:

Passiv penninginsamling (tiggeri) får ej ske inom de områden som framgår enligt karta, bilaga 1.

Definition "passiv penninginsamling"

Passiv penninginsamling är likställt med tiggeri och har en gränsdragning mot sådan insamling som sker till förmån för en hjälporganisation.

mvh

Reine Lindqvist, Härryda

Bilaga 1

